

УДК 069.015:027.7:378.4(477.74)+069.12+93:37

ББК 63. 4(4Укр); 79.1 + 63.3 (4Укр)

М 74

Рекомендовано до друку кафедрою мовної підготовки іноземних громадян (протокол №4 від 11.11.2014) та Науково-дослідним центром історичного краєзнавства (протокол №1 від 27.10.2014) Сумського державного університету

М 74 **Мова**, історія, культура у лінгвокомунікативному просторі : збірка наукових праць Випуск I / [упор. В. Б. Звагельський]. - Суми : Сумський державний університет, 2014. - Вип. I. - 192 с.

Редакційна колегія:

Власенко В.М. - к. і. н., доц.; Волкова О.М. - к. філол. н., доц.; Гедз О.В.; Дегтярьов С.І. - к. і. н., доц.; Завгородній В.А.; Звагельський В.Б. - к. філол. н., с. н. с., доц. (голова); Казанджиєва М.С. - к. п. н., доц.; Леміш Н.О. - к. і. н., доц.; Набок М.М. - к. філол. н.; Нестеренко В.А. - к. і. н., доц.; Садівничий В.О. - к. н. із соц. комунік., доц.; Шевцова А.В. - к. філол. наук., доц.

Упорядник

Звагельський В.Б.

Перший випуск збірки наукових праць “**Мова, історія, культура у лінгвокомунікативному просторі**” містить статті, розвідки та повідомлення, присвячені різноманітним актуальним питанням гуманітарних дисциплін.

Серед авторів переважно науковці Сумського державного університету, краєзнавці та студентська молодь.

Для науковців, викладачів та вчителів, краєзнавців.

УДК 069.015:027.7:378.4(477.74)+069.12+93:37

ББК 63. 4(4Укр); 79.1 + 63.3 (4Укр)

Филиппова О. В.

**РОЛЬ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ТЕКСТА В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ РУССКОГО
ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО НА НАЧАЛЬНОМ ЭТАПЕ ОБУЧЕНИЯ**

Язык, являясь одним из основных признаков нации, выражает культуру народа, который на нем говорит, то есть национальную культуру. Для того чтобы продуктивно пользоваться иностранным языком, не совершать грубых ошибок в общении, необходимо понимать его связь с процессами социального развития, быта, поступками и стремлениями народа. Преподавать иностранный язык можно и нужно не только как новый способ выражения мыслей, но и как источник сведений о национальной культуре народа - носителя языка.

Огромную роль в преподавании иностранного языка играют художественные тексты. Оригинальный художественный текст ориентирован на носителя языка и культуры нации, к которой принадлежит создатель произведения. У иностранного читателя, как правило, не хватает не только фоновых, но и языковых знаний для адекватного восприятия всего сложного комплекса информационных составляющих художественного текста. Но несмотря на это, знакомство с русской художественной литературой необходимо начинать уже на самом раннем этапе изучения русского языка как иностранного.

Русская литература настолько богата, что не составляет труда выбрать текст, который соответствовал бы всем требованиям данного этапа обучения и уровню знаний.

Классики поднимают в своих даже самых небольших по размеру текстах общечеловеческие проблемы, которые близки и понятны каждому человеку независимо от его национальности.

Если студенты, изучая язык, встречаются с текстами из художественной литературы и культуры вообще, то гуманистическая сторона содержания иноязычной учебной коммуникации существенным образом углубляется. Важные этические вопросы, которые ставятся классической и современной литературой, не могут не влиять на нравственное мышление, чувства и убеждения иностранных студентов. В результате этого возникает заинтересованность каждого учащегося в речемыслительной деятельности, что чрезвычайно важно для ее активизации.

Обращение к литературным текстам позволяет осуществить переход от ситуативной и контекстуальной речи к продуцированию неподготовленного высказывания.

В соответствии с этим формируется и задача, например, рассказать о каком - либо поступке героя и выразить свое отношение к нему, высказать свое согласие или несогласие с теми или иными суждениями действующих лиц, сформулировать свою точку зрения. Такие задания требуют не только использования конкретного содержания текста, но и выхода за его пределы, а подчас и отхода от него. При этой учебный текст воспринимается учащимися как сюжетно - информационная основа для организации дискуссии.

Проблемный метод обучения языку позволяет задействовать все виды речевой деятельности: 1) рецептивный (чтение и / или слушание);

- 2) репродуктивний (пересказ, письмений изложение);
- 3) продуктивний (дискуссія).

В ході дискуссії створюються умови для естесственої комунікації, в яких реалізується потреба в непередготовленій спонтанній мові.

Виражаючи власну думку, студент звільняється від страху зробити помилку.

Перші власні формулювання запам'ятовуються учасниками особливо міцно.

Ініціативність кожного учасника забезпечується підбором послідовних завдань і питань, що дозволяють викладачу враховувати характер, життєвий досвід, менталітет і рівень мовної підготовки студентів.

Закінчити таке заняття слід у момент підйому настрою аудиторії. Це дає психологічно-емоційний заряд для подальшої роботи над текстом.

При підборі навчальних текстів слід використовувати адаптовані художні тексти, в яких піднімаються загальнолюдські морально-етичні проблеми, не зачігаючи релігійні і національні почуття учасників.

В ході дискуссії викладач стає рівноправним співрозмовником, мило підтримуючим і направляючим розмову. Для цього йому необхідно володіти основами психології особистості.

Міжособистнє взаємодія і партнерство між викладачем і учасниками веде до встановлення взаєморозуміння в етичних і світоглядних питаннях, що важливо і для виховального процесу.

Таким чином, система проблемного навчання з використанням текстів морально-етичної спрямованості дає можливість

- 1) активізувати роздумувальну діяльність учасників;
- 2) індивідуалізувати навчання;
- 3) досягти партнерства і взаєморозуміння викладача і студентів у багатьох світоглядних і етичних питаннях, що, в свою чергу, сприяє діалогу культур і формуванню поліетнічної толерантності у навчаних.

Список літератури

1. Бурвікова Н.Д. Типологія текстів для аудиторної позааудиторної роботи / Н.Д. Бурвікова. - М.: Російська мова, 1988. - 124 с.
2. Вохміна Л.Л. Хочеш говорити - говори / Л.Л. Вохміна. - М.: Російська мова, 1993. - 176 с.
3. Зькіна М.І. Домашнє читання як одна з форм реалізації лінгвістичного аспекту в процесі навчання студентів-іноземців на підготовчому факультеті / М.І. Зькіна // Російська мова для студентів-іноземців: зб. методич. статей № 25. - М.: Російська мова, 1988. - С. 133.
4. Печерица Т.Е. Урахування індивідуально-психологічних особливостей студентів при навчанні читанню художніх текстів російською мовою / Т.Е. Печерица // Російська мова для студентів - іноземців: зб. методич. статей №25. - М.: Російська мова, 1988. - С. 158.